

7.0 Dod o hyd i arian a'i gael

Codi Arian- Cymynroddion

Trosolwg

1. Cyflwyniad
2. Diffiniad
3. Gweithdrefnau sefydliadol
4. Darparu gwasanaethau cymynrodd
5. Cyngor i ewyllyswyr
6. Rhagor o wybodaeth

Mae codi arian drwy gymynroddion yn weithgaredd hirdymor sy'n anodd ei fonitro; er y bydd rhai rhoddwyr sy'n hysbys i chi yn dweud wrthyich am eu bwriad i adael rhodd, ni fydd rhoddwyr eraill yn gwneud hyn, a bydd rhai pobl nad ydynt yn hysbys i'ch mudiad yn gadael rhodd.

Er bod yr elw ar fuddsoddiad mewn codi arian cymynrodd yn gallu bod yn uchel iawn, caiff ei oedi oherwydd natur y rhodd. Dylai codi arian cymynrodd, felly, fod yn rhan o'ch cynlluniau cynhyrchu incwm tymor hir, a dylech ystyried sut y gallwch gynnal perthynas â phobl (a'u teuluoedd) sydd wedi cyfleu eu bwriad i adael cymynrodd neu sydd eisoes wedi gwneud trefniadau o'r fath.

Mae'r farchnad codi arian drwy gymynroddion yn tyfu'n gyflym yng Nghymru, gan fod o fudd i elusennau mawr a bach. Yn unigryw i Gymru, mae gan elusennau bach gyfran fwy o'r farchnad gymynroddion na'u cymheiriaid yn y DU, gyda chyfran o 11% o'i chymharu â llai nag 1% yn y gwledydd eraill.

Yn 2017, roedd gan y 70 mudiad gorau yng Nghymru o ran codi arian drwy gymynroddion incwm cyfunol o £19.8 miliwn, cyfartaledd o £283,000 yr un.

[Marchnad Codi Arian drwy Gymynroddion Cymru 2019, Cofiwch Elusen](#)

Diffiniad

At ddibenion y daflen wybodaeth hon, diffinnir cymynrodd fel defnydd o unrhyw dechneg codi arian, boed gan elusen neu unrhyw asiantaeth allanol ar ei rhan, er mwyn sicrhau rhodd o arian neu eiddo gan unigolyn yn ei ewyllys. Cyfeirir yn aml at gymynroddion hefyd fel **'Rhoddion mewn Ewyllysiau'**.

Mae pedwar prif fath o gymynrodd:

- **Penodol** - eitemau personol neu i'r cartref.
- **Ariannol** - rhoddion arian parod.
- **Gweddilliol** - cyfran o falans yr arian sy'n weddill ar ôl didyniadau ar gyfer treth, dyledion, costau ac arian blaenorol cymynroddion penodol.
- **Budd atchweliadol neu fywyd** - yn berthnasol pan fydd eiddo wedi'i adael i unigolyn am oes ac yn dychwelyd i elusen ar ôl marwolaeth yr unigolyn dan sylw.

Mae llawer o fudiadau elusennol yn gofyn i'w cefnogwyr ystyried gadael cymynrodd. Gall hyn fod ar sawl ffurf;

- Gohebiaeth drwy'r post neu hysbysebion penodol yng nghylchlythyrau neu gylchgrawn yr elusen ei hun.
- Mae rhai elusennau yn cynnal gweithdai a digwyddiadau sydd wedi'u targedu'n benodol at godi ymwybyddiaeth o gymynroddion
- Cynnig gwasanaethau ysgrifennu ewyllys yn ddi-dâl i ddarpar roddwyr
- Ymgyrch farchnata ehangach sy'n tynnu sylw at sut y gall gadael rhodd i'ch elusen wneud gwahaniaeth i'ch buddiolwyr
- Cynnwys paragraff am roi cymynrodd ar yr holl ddeunyddiau codi arian (lle bo hynny'n briodol). Gallai fod mor syml ag **"Oeddech chi'n gwybod y gallwch chi hefyd adael rhodd yn eich ewyllys?"** gan gyfeirio at ble y gall eich rhanddeiliad gael rhagor o wybodaeth.

Gall codi arian drwy gymynroddion fod yn hynod fuddiol i'r rhai sy'n rhoi (ewyllysyr) a'r mudiadau hynny sy'n elwa yn y pen draw. Fodd bynnag, rhaid ei drin mewn modd cyfrifol a chydabod cyfrinachedd llawn yr unigolyn neu'r unigolion dan sylw.

Mae rhoi cymynrodd i fudiad elusennol yn ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n rhoi wneud ewyllys (64 y cant o'r boblogaeth) neu newid eu hewyllys bresennol (36 y cant). Mae ewyllys yn ddogfen gyfreithiol bwerus a dylai adlewyrchu dymuniadau'r ewyllysiwr yn briodol. Mae gan y llysoedd y pŵer i wyrdroi cymynroddion lle nad yw hyn yn amlwg. Rhaid cael cydbwysedd bob amser rhwng anghenion mudiad i gynyddu ei incwm a rhyddid i'r ewyllysiwr ddarparu ar gyfer ei fuddiolwyr eraill.

Gweithdrefnau sefydliadol

Argymhellir bod mudiadau sy'n dymuno elwa ar gymynroddion lunio datganiad ysgrifenedig ynghylch y gweithdrefnau ar gyfer ymdrin â'r dull hwn o godi arian. Dylai'r gweithdrefnau hyn fod yn agored ac yn dryloyw a dylent fod ar gael yn rhwydd i unrhyw ddarpar ewyllysiwr neu rywun arall sydd â diddordeb.

Mae datganiadau ar gyfer ymdrin â rhoddion yn rhoi cyfarwyddiadau clir ar yr hyn sydd angen ei wneud

Llun: Dogfennau cytundeb

Os yw mudiad yn gwneud ceisiadau agored am gymynroddion naill ai drwy ei staff codi arian ei hun neu gyfryngwyr trydydd parti eraill, yna dylai sicrhau bod yr holl gynrychiolwyr yn cael hyfforddiant priodol. Mae'r Comisiwn Elusennau yn cynghori'n gryf na ddylai gweithwyr elusennol fyth ymwneud yn uniongyrchol â drafftio ewyllys unigolyn. Fodd bynnag, gallech weithio gyda chyfreithiwr i ddarparu geiriad neu gymalau y gellir eu hawgrymu i'ch cefnogwyr ychwanegu at eu hewyllysiau - gan wneud y broses yn llai brawychus iddyn nhw.

Cymhellion

Gall mudiadau ddefnyddio ystod o gymhellion i hyrwyddo cymynroddion. Fodd bynnag, dylid cymryd gofal pan fydd mudiadau'n ystyried dull cydnabod megis rhoi rhoddion i unigolion sy'n addo cymynrodd, cydnabyddiaeth gyhoeddus yn ystod eu hoes neu goffâd ar ôl eu marwolaeth. Dylai unrhyw gymhellion neu gydnabyddiaeth o'r fath fod yn isel o ran gwerth a dylai fod modd eu hamddiffyn yn gyhoeddus. Dylai elusennau fod yn ymwybodol o'r potensial i'r cyhoedd a'r cyfryngau edrych yn anffafriol ar weithgareddau o'r fath.

Rhoi mewn dull treth effeithlon

Mae elusennau sydd wedi'u cofrestru yn y DU wedi'u heithrio rhag talu Treth Etifeddiant, Treth Enillion Cyfalaf a Threth Incwm.

Darparu gwasanaethau cymynrodd

Gall mudiadau ddarparu nifer o wasanaethau ar gyfer darpar ewyllysyr gan gynnwys y costau sy'n gysylltiedig â chreu ewyllys. Pan fydd elusen yn penderfynu darparu gwasanaethau o'r fath ar ei chost ei hun, rhaid iddi fesur y manteision i'r elusen mewn perthynas â'r costau a delir.

Anogir elusennau i ddatblygu teclyn mesur i'w ddefnyddio wrth farnu'r manteision y gall eu cael. Un ffordd o sicrhau bod eich trefniadau cymynroddion yn parhau i fod yn gost-effeithiol, yn enwedig os ydych yn cynnig gwasanaeth ysgrifennu ewyllysiau, yw datblygu partneriaeth gyda chwmni cyfreithwyr lleol sy'n barod i ddarparu'r gwasanaeth hwn yn gyfnewid am eich argymhellion/busnes gwarantedig.

Cyngor i ewyllyswyr

Dylai mudiadau sicrhau bod darpar ewyllyswyr yn cael cyngor annibynnol, yn gyfreithiol ac yn ariannol, cyn ymrwymo arian. Os yw mudiadau'n dymuno i gymynroddion gael eu gwneud heb gyfyngiad nac amodau ar sut y dylid gwario'r arian hwnnw, yna dylid cyfleu hyn i'r ewyllysiwr.

Yn yr un modd, dylai mudiadau hefyd fod yn ymwybodol y gallai cymynroddion â chyfyngiadau neu amodau arwain at oblygiadau cyfreithiol neu oblygiadau o ran treth yn y dyfodol a fydd yn gorbwysu manteision y rhodd wreiddiol.

Os yw ewyllyswyr yn dymuno i'w cymynrodd gael ei defnyddio ar gyfer elfen benodol o waith elusen, yna dylid egluro'n glir os yw hyn yn afresymol neu'n anodd ei weinyddu, ac felly o werth cyfyngedig, a dylid egluro hyn yn ofalus i'r ewyllysiwr.

Gwybodaeth bwysig

Os na ellir bodloni dymuniadau ewyllysiwr yn llawn yna gallai fod yn bosibl i'r ewyllysiwr gyllido achos penodol drwy wasanaeth cymynrodd (gweler isod).

Mae ystod eang o opsiynau ar gael i ewyllysiwr gan gynnwys cymynrodd ariannol (swm penodol) a chymynrodd weddilliol (cyfran).

Os yw ewyllysiwr yn dymuno gadael cymynrodd i fwy nag un mudiad elwa arni yna mae asiantaethau sy'n cynnig gwasanaethau cymynrodd i alluogi ewyllyswyr i newid y rhestr o fudiadau a fydd yn derbyn y gymynrodd a/neu swm unrhyw gymynrodd heb orfod diwygio eu hewyllys.

Rhagor o wybodaeth

Gellir cael arweiniad pellach ar yr hyn a all fod yn agwedd anodd ar godi arian gan y mudiadau canlynol:

Dyngarwch teuluol
Sefydliad Cymorth Elusennau (CAF)
www.cafonline.org/family

Cymynroddion
Sefydliad Cymorth Elusennau (CAF)
www.cafonline.org/charities/legacies

Y Comisiwn Elusennau
Y Comisiwn Elusennau
www.charity-commission.gov.uk

Cymynroddion
Y Comisiwn Elusennau
www.gov.uk/guidance/wills-and-charitable-legacies

Institute of Fundraising
Institute of Fundraising
www.institute-of-fundraising.org.uk

Cymynroddion
Institute of Fundraising
www.institute-of-fundraising.org.uk/guidance/fundraising-with-individuals/legacies/#payingforwills

Cymdeithas y Cyfreithwyr
Cymdeithas y Cyfreithwyr
www.lawsociety.org.uk

Remember a Charity
Corff aelodaeth ar gyfer elusennau sydd â diddordeb mewn datblygu eu gwaith cymynroddion.
www.rememberacharity.org.uk/

Cefnogi Trydydd
Sector **Cymru**

Third Sector
Support **Wales**

Rhwydwaith o fudiadau cymorth i'r trydydd sector cyfan yng Nghymru yw Cefnogi Trydydd Sector Cymru.

Ceir ynddo'r 19 corff cymorth lleol a rhanbarthol ledled Cymru, y Cyngorau Gwirfoddol Sirol, a'r corff cymorth cenedlaethol, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC).

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â <https://thirdsectorsupport.wales/cy/cysylltu/>

Ymwadiad

Mae'r wybodaeth a ddarperir yn y daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig. Nid yw'n amnewid am gyngor proffesiynol ac ni allwn dderbyn unrhyw gyfrifoldeb am golled o ganlyniad i unrhyw un sy'n gweithredu neu'n gwrthod gweithredu arno.